

AVIZ
**referitor la propunerea legislativă pentru modificarea
Legii nr.184/2001 privind organizarea și exercitarea
profesiei de arhitect**

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr.184/2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B161 din 29.03.2007,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea alin.(4) al art.43 din Legea nr.184/2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect, republicată, astfel încât absolvenții Școlii Tehnice de Arhitectură și Construcție a Orașelor - STACO - până în anul 1973 inclusiv, cu practică profesională de cel puțin 7 ani, să primească drept de semnătură, fără a fi necesară completarea studiilor sau efectuarea unei alte perioade de practică profesională.

Prin natura dispozițiilor propuse, propunerea legislativă se înscrie în categoria legilor organice, împrumutând acest caracter de la legea de bază asupra căreia intervine, iar în aplicarea prevederilor art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Din punctul de vedere al legislației comunitare, precizăm că problematica generală a organizării și exercitării profesiei de arhitect cade sub incidența prevederilor statuate la nivelul Uniunii Europene ce fundamentează și dezvoltă în contextul legislației comunitare, principii de bază, integrate libertăților comunitare, anume **libera circulație a persoanelor și serviciilor**.

În temeiul prevederilor din tratatele de bază, inclusiv din Tratatul asupra Uniunii Europene (de la Maastricht), Consiliul Uniunii a adoptat

un număr de directive, a căror menire vizează cu precădere, recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și altor titluri similare, precum și coordonarea dispozițiilor legislative, regulamentare și administrative ale statelor membre în materia accesului la activitățile independente, dar și la exercitarea unor profesii denumite „reglementate” (avocați, medici, farmaciști, arhitecți, etc.). Sunt avute în vedere cu prioritate, principiile legislative ce guvernează regimul profesiunilor din aceste state, aspectele privitoare la formarea profesională, condițiile de acces în profesii etc.

În cazul prezentei propuneri legislative, relevantă este Directiva nr.85/384/CEE din 10 iunie 1985 privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și altor titluri în domeniul arhitecturii, inclusiv măsurile destinate să faciliteze exercitarea efectivă a dreptului de stabilire și a libertății de a presta servicii, **directivă ce a fost transpusă integral în legislația română**, prin Legea nr.184/2001 cu modificările și completările ulterioare.

3. În cadrul procesului de negocieri purtat de România în perioada 2001-2004, în contextul integrării în Uniunea Europeană, domeniul propus spre reglementare a fost încadrat în cuprinsul **Capitolului 3 – Libera circulație a serviciilor**, dar vizează în mare măsură și **Capitolul 2 – Libera circulație a persoanelor**.

Prin Documentele de poziție, adoptate de Guvernul român, a fost acceptat în întregime acquis-ul comunitar în vigoare la **31 decembrie 2000** pentru Capitolul vizând *Libera circulație a serviciilor*, respectiv **31 decembrie 2002** pentru Capitolul relativ la *Libera circulație a persoanelor*, urmând ca, până la data aderării, să fie înlăturate toate restricțiile pentru practicarea anumitor profesii bazate pe naționalitate, rezidență sau de altă natură. De altfel, în cuprinsul **Tratatului de Aderare a României la Uniunea Europeană**, ratificat prin **Legea nr.157/2005** (ce reprezintă rezultatul integral al procesului de negocieri) în **Anexa VII** care reglementează libera circulație a lucrătorilor și serviciilor s-au instituit mai multe *măsuri tranzitorii* privind România și care stabilesc accesul diferențiat numai pentru resortisanții români pe piața forței de muncă din fiecare din statele membre.

4. Prin raportarea la aceste documente, respectiv Directiva 85/384 din 10 iunie 1985 (transpusă în legislația română) și Tratatul de aderare a României la Uniunea Europeană (Legea nr.157/2005), propunerea legislativă **nu poate fi avizată favorabil, din perspectiva reglementărilor comunitare**.

Prin recunoașterea dreptului de semnătură pentru absolvenții unei școli tehnice de arhitectură (recunoscută – după cum se afirmă în Expunerea de motive – ca având **statut de școală post-liceală**), România ar încălca prevederile art.3 și 4 din Directiva 85/384 din 10 iunie 1985, care au următorul conținut:

„Articolul 3

Formările care conduc la obținerea diplomelor, certificatelor și a altor titluri menționate în art. 2 sunt asigurate de **cursuri universitare al căror element principal îl constituie arhitectura**. Aceste cursuri trebuie să mențină echilibrul între aspectele teoretice și practice ale formării în arhitectură și să asigure dobândirea:

1. unei capacități de a crea proiecte arhitectonice care să îndeplinească atât cerințele estetice cât și cerințele tehnice;
2. unor cunoștințe adecvate despre istorie și teoriilor arhitecturii, precum și a artelor, tehnologiilor și științelor umane conexe;
3. unor cunoștințe privind artele frumoase ca factori de influență asupra calității concepției arhitectonice;
4. unor cunoștințe adecvate de urbanism, planificare și tehnici aplicate în procesul de planificare;
5. unei capacități de înțelegere a relațiilor dintre oameni și creațiile arhitectonice, pe de o parte, și dintre acestea și mediu, pe de altă parte, precum și a necesității de a armoniza creațiile arhitecturale și spațiile în funcție de necesitățile și dimensiunea umană;
6. unei capacități de înțelegere a profesiei de arhitect și a rolului său în societate, în special în elaborarea de proiecte care să țină cont de factorii sociali;
7. unor cunoștințe despre metodele de cercetare și de pregătire a proiectului de construcție;
8. unei capacități de a înțelege aspectele de concepție structurală, de construcție și de inginerie civilă legate de proiectarea construcțiilor;
9. unor cunoștințe adecvate privind problemele fizice și tehnologiile, precum și funcțiile construcțiilor, pentru a asigura elementele de confort interior și protecție climatică;
10. capacității tehnice care să permită proiectarea unor construcții care să îndeplinească cerințele utilizatorilor, respectând constrângerile impuse de factorii de cost și reglementările din domeniul construcțiilor;

11. unor cunoștințe adecvate privind sectoarele, organizațiile, reglementările și procedurile implicate în execuția proiectelor de construcții și integrarea planurilor în urbanistica generală.”

„Articolul 4

1. Formarea menționată în art.2 trebuie să îndeplinească cerințele definite în art.3, precum și următoarele condiții:

(a) durata totală a perioadei de formare trebuie să cuprindă cel puțin patru ani de studii pe bază de program integral într-o universitate sau o instituție de învățământ comparabilă sau cel puțin șase ani de studii într-o universitate sau o instituție de învățământ comparabilă, **dintre care cel puțin trei ani trebuie să fie pe bază de program integral;**

(b) această formare trebuie încheiată cu promovarea unui **examen de nivel universitar.**

Prin derogare de la dispozițiile primului paragraf, este recunoscută ca respectând dispozițiile art.2, formarea cu o durată de trei ani în „Fachhochschulen” din Republica Federală Germania, existentă la data notificării prezentei directive, care îndeplinește cerințele definite în art.3 și care permite accesul la activitățile menționate în art.1 în acel stat membru, cu titlul profesional de arhitect, cu condiția ca această formare să fie completată de o perioadă de experiență profesională de patru ani în Republica Federală Germania, atestată de un certificat eliberat de ordinul profesional la care este înregistrat arhitectul care dorește să beneficieze de dispozițiile prezentei directive. Ordinul profesional trebuie să stabilească în prealabil că lucrările realizate de arhitectul respectiv în domeniul arhitecturii reprezintă o probă concludentă a aplicării tuturor cunoștințelor menționate în art.3. Acest certificat este eliberat conform aceleiași proceduri ca și cea aplicată pentru înregistrarea în tabelul ordinului profesional.

Pe baza experienței acumulate și ținând cont de evoluția formărilor în domeniul arhitecturii, în termen de opt ani de la expirarea termenului prevăzut în art.31 alin.(1) primul paragraf, Comisia prezintă Consiliului un raport asupra aplicării acestei derogări și propunerile adecvate asupra cărora Consiliul hotărăște în conformitate cu procedurile prevăzute de Tratat în termen de șase luni.

2. Este recunoscută ca îndeplinind dispozițiile art.2, în cadrul promovării sociale sau al studiilor universitare cu frecvență parțială, și formarea care îndeplinește cerințele definite în art.3 și este încheiată cu promovarea unui examen în arhitectură de către o persoană care lucrează de cel puțin șapte ani în domeniul arhitecturii sub

supravegherea unui arhitect sau a unei firme de arhitectură. Acest **examen trebuie să fie de nivel universitar** și să fie echivalent cu examenul final menționat la alin.(1) lit.(b).”

5. În condițiile în care România a devenit stat membru al Uniunii Europene la 1 ianuarie 2007, art.2 al Directivei este deplin aplicabil, respectiv recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și altor titluri obținute în urma unei formări care respectă cerințele art.3 și 4 în tot spațiul comunitar și Spațiul Economic European. Or, recunoașterea absolvenților Școlii Tehnice de Arhitectură și Construcția Orașelor a dreptului de semnătură, chiar cu îndeplinirea condiției de a avea o practică profesională de cel puțin 7 ani, introdusă prin propunerea legislativă, contravine art.3 și 4 din Directivă. **Dreptul de semnătură, recunoscut pe teritoriul României acestor absolvenți de școală tehnică, automat ar urma să fie recunoscut în spațiul comunitar și Spațiul Economic European.**

Mai trebuie amintit că, la 20 octombrie 2007, va intra în vigoare **Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2005/36 din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale** (inclusiv a celei de arhitect) care abrogă Directiva 85/384/CEE, actele adoptate în baza acesteia, inclusiv Legea nr.184/2001, potrivit art.62 din noua directivă, rămânând în vigoare.

De altfel, și Directiva 2005/36 prevede expres, în art.46, că, în profesia de arhitect, **calificarea „presupune în total, cel puțin, fie patru ani de studii cu durata normală, fie șase ani de studii, din care cel puțin trei cu durata normală într-o universitate sau instituție de învățământ similară. Calificarea este atestată printr-un examen de nivel superior”.**

Cele două directive prevăd, în cazul anumitor state (Germania, de ex.) unele derogări care privesc vechimea în profesie, dar nu în ceea ce privește nivelul de pregătire universitară, de la care nu se poate deroga pe când, prin adoptarea prezentei propuneri legislative, s-ar încălca tocmai această exigență legată de pregătirea profesională a celor ce ar urma să primească dreptul de semnătură.

PREȘEDINTE

dr. Dragoș ILIESCU

București

Nr. 512 / 3.04.2007